

Rahandusminister Jürgen Ligi  
Rahandusministeerium

Teie 22.06.2026  
Meie 31.07.2026

## **Eesti Krediidiandjate Liidu arvamus rahandusministri määruse „krediiditeaberegistri põhimäärus“ eelnõule**

Lugupeetud Jürgen Ligi

Eesti Krediidiandjate Liit (EKAL) on võtnud aktiivselt osa krediiditeabe jagamise seaduse eelnõu ettevalmistamise protsessist alates 2024. aastast, esitades sealjuures eelnõuga puudutatud krediiditurul osalisi hõlmava katuseorganisatsioonina asjaomast tagasisidet ja seisukohti, mida eelnõu väljatöötamisel ka arvesse võeti.

Meil on hea meel, et eelnõu sai juunis kauaoodatud Riigikogu heakskiidu ning nüüd saab ministeerium edasi liikuda krediiditeaberegistri loomisega.

Täname, et saatsite ka meile arvamuse avaldamiseks rahandusministri määruse „krediiditeaberegistri põhimäärus“ eelnõu. Kasutame taas võimalust, et anda omapoolne tagasiside ning esitame selle alljärgnevalt.

### **1. Põhimäärus peaks käsitlema ka tarbijakrediidilepingu sõlmimise piirangutega tarbijate nimekirja**

Krediiditeaberegistri koosseisu kuulub ka krediiditeabe jagamise seaduse (KJS) § 9 lõikes 1 sätestatud tarbijakrediidilepingu sõlmimise piirangutega tarbijate nimekiri. Leiame, et tegemist on registri olulise alamregistriga, mille kasutamine muutub KJS järgi krediidiandjatele kohustuslikuks ning seega tuleks see meie hinnangul eraldi ka krediiditeaberegistri põhimääruses (põhimääruses) lahti kirjutada.

### **2. Registripidaja otsuste vaidlustamise kord vajab reguleerimist (põhimääruse § 5 p 8)**

Põhimääruse § 5 punkt 8 annab registripidajale ulatuslikud volitused otsustada registriga liidestamise ning juurdepääsuõiguste üle, kuid puudub regulatsioon selle kohta, kuidas krediiditeabe andja saab selliseid otsuseid vaidlustada. EKAL teeb ettepaneku täiendada põhimäärust registripidaja otsuste vaidlustamise korraga.

### **3. Põhimääruse § 6 võib väljuda seaduses antud volitusnormi piiridest**

KJS § 6 lõige 5 volitab reguleerima vastutava töötleja ja volitatud töötleja ülesandeid ning need volitused tuleks meie arvates täpsemalt üle vaadata, et tagada ka krediidiandjate volituste olemasolu volitusnormide piirides kooskõlas KJS-iga. Registri kasutajatele ülesannete

(kohustuste) panemine ei ole korralduslik küsimus, vaid sisuline küsimus, mida oleks kohane reguleerida seaduse tasandil.

#### **4. § 7 lg 1 p 3 „käendusest tuleneva kohustuse suurus“ ei ole üheselt mõistetav**

§ 7 lg 1 p 3 kohaselt kantakse registrisse ka käendusest tuleneva kohustuse suurus. Põhimäärusest ega seletuskirjast (ka mitte KJS seletuskirjast) ei selgu, mida selle all mõeldakse. Käendaja vastutab ka põhivõlgniku kohustuste rikkumise tagajärgede eest (viivised, leppetrahvid, sissenõudmiskulud), mida ei ole andmete registrisse edastamisel võimalik ette teada. Selguse huvides tuleks täpsustada, kas käendusest tuleneva kohustuse suuruse all mõeldakse käendaja vastutuse maksimumsummat, mis on tarbijakäenduslepingu kohustuslikuks tingimuseks (VÕS § 143 lg 2), või mingit muud suurust (nt krediidi põhiosa).

#### **5. § 7 lg 1 p 5 vs lg 4 vahel on ebakõla**

Lõikes 1 punktis 5 on loetletud 7 krediidiliiki (sh krediitkaardilaen ja arvelduskrediit), aga lõige 4 viitab 2015. a määruse nr 50 lisa 3 punktile 4.1, mis piirduvad vaid 5 kategooriaga (krediitkaardilaen ja arvelduskrediit sealt puuduvad). See tähendab, et viidatud alusdokument tegelikult ei kata kõiki määruses nimetatud liike. Vastuolu tuleks kõrvaldada, näiteks piirdudes lg 1 punktis 5 viitega lõikes 4 nimetatud määrusele ning jätta konkreetsed krediidiliigid põhimääruses endas loetlemata.

#### **6. § 7 lg 1 p 7 andmete („krediidijääk või nõudejääk“) esitamise kohustus vajab täpsustamist**

§ 7 lg 1 p 7 kohaselt kantakse registrisse krediidijääk või nõudejääk. Põhimäärusest ega KJS-ist ei tulene, millisel juhul tuleks esitada andmed krediidijäägi kohta ning millal nõudejäägi kohta või on tegemist andmeandjale jäetud valikuõigusega. Nii võib juhtuda, et erinevad andmeedastajad tõlgendavad sätet erinevalt ning registriandmed ei ole sellisel juhul üheselt mõistetavad. Kuigi eelnõu menetlusdokumentides on selgitatud, et nõudejäägi andmeid peaksid edastama krediidiinkassod ning pärast lepingu ülesütlemist ka krediidiandjad, ei ole seadusest ega põhimäärusest võimalik sellist andmete esitamise kohustuse spetsiifikat võimalik välja lugeda. Põhimäärust oleks kohane selles osas täiendada.

#### **7. Registri kasutamise lepingu regulatsioon (põhimääruse § 8 lg 2 ja lg 6) vajab täpsustamist**

§ 8 lg 2 näeb ette andmete väljastamise registrit ühekordse andmepäringuna taotluse alusel või poolte vahel sõlmitud lepingu alusel. Põhimääruse seletuskirja kohaselt on lepingu alusel andmete väljastamise võimalus vajalik eelkõige krediiditeabe jagamise seaduse § 10 lõike 1 punktis 1 nimetatud isikute puhul, kes kasutavad registrit regulaarselt krediidivõimelisuse hindamise eesmärgil ning kelle tegevus eeldab pidevat, standardiseeritud ja tehniliselt integreeritud juurdepääsu registriandmetele. Seletuskirjas tuuakse välja, et lepingu sõlmimine võimaldab täpsustada registri kasutamise tehnilisi, organisatsioonilisi ja turvalisusega seotud tingimusi, sealhulgas kasutajaõigusi, autentimise viise, teenustasemeid, tehnilisi nõudeid ning poolte vastutust registri kasutamisel.

Seega nähakse ette, et krediidiandjad peavad sõlmima registrist andmete saamiseks lepingu. Jääb aga selgusetuks, kes otsustab lepingu sõlmimise ning kellega (vastutav töötaja või volitatud töötaja või mõlemad) ja millise sisuga leping sõlmitakse. Arvestades, et registriandmete kasutamine saab olema krediidiandmise protsessi kohustuslik osa, siis peab ka registri kasutuslepingu sõlmimise võimalus olema krediidiandjate jaoks tagatud ning selle sõlmimise protsess ja tingimused peavad olema läbipaistvad ja ettenähtavad, mitte sõltuma näiteks registripidaja suvast. Hetkel jääb õhku risk, et lepingus nähakse andmetele juurdepääsu taotlejale ette täiendavaid ulatuslikke kohustusi ja tingimusi, võrreldes KJS ja põhimääruses sätestatuga. Kui lepingu tingimused jäävad registripidaja määratleda, siis on probleemiks ka see, et KJS ei näe ette registripidaja kohustust lepingu tingimusi vastutava töötajaga kooskõlastada (erinevalt hinnakirjast, mille kooskõlastusprotsess sisaldub KJS § 14 ja § 15).

## **8. Registri andmete ajakohasus ja parandamine vajab täiendavat läbipaistvust**

KJS § 8 näeb erinevatele andmeandjatele ette erinevad andmete uuendamise tähtajad ning ka 24-tunnise viivituse andmete sisestusel, mistõttu ei pruugi krediitideaberegistris sisalduvad andmed olla krediidiandja jaoks võrdselt ajakohased ega võimalda krediidiandjal hinnata andmete tegelikku värskust.

EKALi hinnangul peaks krediitideaberegistri eesmärk olema võimalikult reaalajas andmete kajastamine. Kuni 24-tunnine viivitus võib praktikas kaasa tuua olukorra, kus tarbija võtab lühikese aja jooksul järjest uusi krediidikohustusi erinevate krediidiandjate juures, mistõttu ei pruugi registri üks peamisi eesmärke – ülelaenamise ennetamine ja vastutustundliku laenamise toetamine – olla täidetav.

Juhul kui reaalajas andmevahetuse tagamine ei ole tehniliselt võimalik, teeb EKAL ettepaneku, et registripäringu vastuses kuvatakse vähemalt iga registrikande viimase uuendamise aeg, võimaldades krediidiandjal hinnata registris sisalduvate andmete ajakohasust krediidivõimelisuse hindamisel.

Samuti soovime välja tuua, et põhimääruse § 10 lg-s 2 kasutatud mõisted „viivitamata“ uute andmete esitamine ja „kohe pärast vea ilmnemist“ registripidaja veast teavitamine ei taga piisavat õigusselgust. Vastutusrisi vähendamiseks tuleks põhimääruses sätestada objektiivne ja üheselt mõistetav tähtaeg, mille jooksul tuleb registris olevad ebaõiged andmed parandada või registripidajat muudatustest teavitada.

## **9. Krediidiandja identiteedi kaitse (unikaalne number - põhimääruse § 7 lg 3)**

Palume täiendavalt selgitada, millist praktilist eesmärki täidab krediidiandja identiteedi asendamine unikaalse numbriga ning milliseid õigushüvesid selline lahendus kaitseb. Praktikas sisaldavad krediidivõimelisuse hindamisel kasutatavad pangakonto väljavõtted juba täna teavet selle kohta, milline krediidiandja on kliendile krediiti andnud. Seetõttu vajab täiendavat põhjendamist, millist lisandväärtust loob unikaalse numbri kasutamine registris ning kas selle kasutamine on eesmärgipärane. EKAL toetab läbipaistvat süsteemi ning ei pea vajalikuks krediidiandja identiteedi asendamist unikaalse numbriga.

## 10. Registri töökindlus

EKALi hinnangul peaks registripidaja automaatselt logima kõik registri rikked ning tegema need krediidiandjatele viivitamata kättesaadavaks. Samuti peaks põhimääruses olema selgelt sätestatud, millistel tingimustel võib krediidiandja registri mittetoimimise korral krediidiotsuse teha ning milline osapool vastutab registri töökindluse puudumisest tulenevate tagajärgede eest.

Juhime tähelepanu, et kehtiv seadus vabastab krediidiandja registri mittetoimimise ajal küll andmete esitamise ja registripäringu tegemise kohustusest, kuid samaväärset regulatsiooni ei ole tarbijakrediidilepingu sõlmimise piirangutega tarbijate nimekirja kontrollimise kohustuse puhul. Arvestades, et nimetatud kohustuse rikkumisega kaasnevad õiguslikud tagajärjed ning registri mittetoimimise korral puudub alternatiivne usaldusväärne kontrollimehhanism, palume kaaluda selle regulatsiooni täiendamist. EKALi liikmed leiavad, et registri mittetoimimisest tulenev õiguslik ja majanduslik risk ei tohiks kanduda krediidiandjale olukorras, kus registri töökindlus ei sõltu krediidiandjast.

## 11. Registriteenuste hinnastamise põhimõtted peaksid olema läbipaistvad

EKAL peab oluliseks, et registriteenuste hinnastamine oleks läbipaistev ning põhineks tegelikel põhjendatud kuludel. Lisaks palume hinnakirja koostamisel arvestada krediidiliinil põhinevate toodete eripäraga. Kuna krediidiliini puhul võidakse registripäringuid teha ka enne iga väljamakse tegemist, võib päringupõhine hinnastamine mõjutada selliste toodete kulustruktuuri eba-proportsionaalselt ning kulu võib kanduda lõpuks tarbija kuludesse.

Samuti on oluline, et registriteenuse hinnastamisel oleks arvestatud turul olemasolevate alternatiivsete tehniliste lahenduste hinnataset tagamaks, et registri kasutamine ei kujuneks krediidiandjatele ebaproportsionaalselt kulukamaks kui olemasolevad turulahendused.

Täname võimaluse eest esitada oma tähelepanekud ning oleme valmis neid vajaduse korral täiendavalt selgitama. Samuti oleme valmis osalema krediiditeaberegistri rakendamisega seotud aruteludes ja töögruppides, et anda praktilist sisendit registri toimimise ning õigusraamistiku edasiseks täiustamiseks.

Lugupidamisega

Siim Juks

Juhatuse liige

Eesti Krediidiandjate Liit